

Virserums hembygdsblad 7/22

Järnhandel i Virserum

Det har funnits många järnaffärer i Virserum, en del välkända, andra mer eller mindre bortglömda. Här redovisas de affärer där vi känner till en del av deras historia som den avspeglas i officiella dokument och notiser i lokaltidningarna.

August Thorén

Den äldsta järnhandeln i Virserum öppnades 1902 av August Thorén tillsammans med arrendatorn Oskar Wistrand i Hultarp, virkeshandlaren Karl Johansson i Kråketorp och hemmansägaren Anders Andersson i Slagdala. Men Thorén var ensam firmatecknare. August Thorén hade flyttat till Virserum 1901 då han övertog gästgiveriet i Virserum (det som senare blev Virserums hotell). I en anmälan till handelsregistret meddelar han att firmans namn var Wirserums Jernhandel. Sommaren 1904 informerar Thorén handelsregistret att firman hade upphört. August Thorén lämnade Virserum 1906 och flyttade till Hjortöström där han blev en av ägarna till Hjortöströms hjulfabrik.

Karlsson & Gustafsson

I juli 1904 övertas Wirserums Jernhandel av Karl Wilhelm Karlsson från Flisby socken och Erick Hjalmar Gustafsson från Eksjö. Men affären, med nytt firmanamn, stannar kvar några år i Thoréns gästgiveri. Men i oktober 1906 flyttas affären till J. Efr. Johanssons nybyggda hus, dvs. Kyrkogatan 4, där senare Bröderna Norrmans affär etablerades. I samband med flytten lämnade Karlsson företaget och Gustafsson var ensam kvar. Men firmanamnet Karlsson & Gustafsson behålls. Och i september 1909 inträder Mildrik Petersson i firman, fortfarande med oförändrat firmanamn även efter det att Gustafsson lämnade företaget i december 1909. Affären upphör våren 1914.

Bröderna Norrmans

Affären startades 1917 av Bröderna Gunnar och Erik Norrman. Familjen kom ursprungligen från Stenbergas socken där fader var skomakare. Sonen Edvin hade lärt sig yrket av sin far och startade 1919 en egen skoaffär i Virserum. Efter att Gunnar hade avlidit 1935 avvecklade Edvin sin skoaffär och ägnade sig istället åt järnaffären tillsammans med Erik.

Affären var hela tiden inrymd i fastigheten Kyrkogatan 4. När den avvecklades 1968 övertogs lagret av Nya Järnboden medan själva butikslokalen övertogs av Nils Peterssons färghandel (som senare blev Butik Kyrkbacken).

Viktor Habbe

På Kyrkogatan 1 öppnade Victor Habbe 1912 sin järnhandel i det hus han samma år hade färdigställt. Han hade dock redan 1890 öppnat en diversehandel på Kyrkogatan. Habbe drev järnhandeln till 1917 då han sålde affärsrörelsen till Mildrik Petersson men fortsatte att äga själva fastigheten.. Sedan Habbe avlidit 1924 sålde dödsbodelägarna fastigheten 1954 till Alrik Fransson.

Mildrik Petersson

I en anmälan till handelsregistret i december 1907 meddelar Mildrik Petersson att han ska idka handelsrörelse i Virserum. Av handlingar framgår inte vilken handelsrörelse han ska bedriva men i ett bifogat frejdebeleg (dagens personbevis) uppges han vara spannmålshandlare. Av en annons våren 1916 framgår att han köper rödklöverfrö till högt pris.

I november 1916 säljer Viktor Habbe såväl sin järnhandel som fastigheten till Mildrik Petersson för ett pris av 42.000 kr. Därefter startar Mildrik en utförsäljning av den del

av Habbes lager som han inte skulle ha kvar i sin affärsrörelse. Från 1917 är alltså affären en renodlad järnhandel.

Mildrik Petersson har kvar sin affär till 1 oktober 1923 då den säljs till Axel Ekdahl från Nässjö. Rörelsen döps då om till M. Peterssons Eftr. Han behåller affären till 1927 då den upphör.

Nya Järnboden

Sedan M. Peterssons Eftr upphört 1927 är det oklart vem som fortsatte driva affären. Men 1935 öppnar Åke Petersson sin affär med namnet Nya Järnboden som enligt en beskrivning var centralt belägen vid torget i Virserum. Åke Petersson, som var son till Mildrik Petersson, hade sedan 1927 varit anställd i en järnhandel i Jönköping.

För
Konserveringen:

Konserveringsapparater
Passeringsapparater
Syltkittlar
Saftsilar
Konserveringsburkar
Ringar m. m.

NYA Järnboden
VIRSERUM Tel. 8

Annons 1946

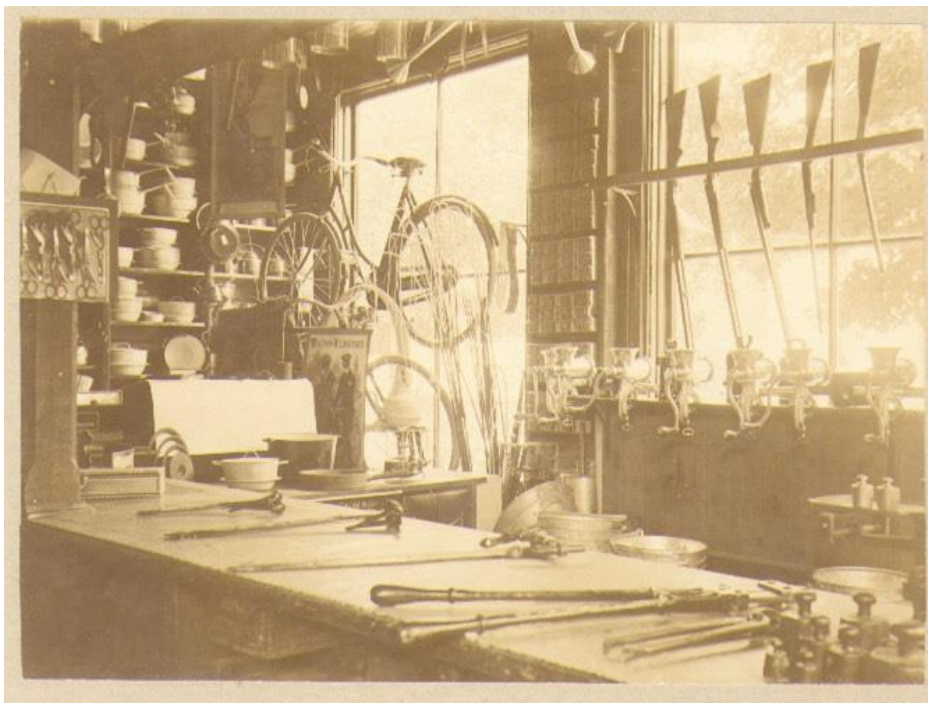
Affären övertas i oktober 1944 av Alrik Fransson som många fortfarande förknippar med Nya Järnboden. Tillsammans med sina söner Sven och Stig driver han Nya Järnboden till 1970 varefter sönerna övertar rörelsen.

Svenssons Jernhandel

Victor Svensson (f. 1888) anmäler hösten 1916 att han ämnar idka handelsrörelse i Virserum under firma Svenssons Jernhandel. Några ytterligare uppgifter om denna järnaffär har jag inte lyckats återfinna.

Sortimentet i en järnhandel

De äldsta järnhandlarna hade ett omfattande sortiment som inte bara omfattade järnredskap och andra verktyg. I en förteckning 1914 över sortimentet i Mildrik Peterssons järnhandel finns inte mindre än 140 olika artiklar.

Interiörbild från Mildrik Peterssons järnhandel (foto från Claës Linders samling)

Bland alla dessa artiklar kan nämnas: blymöja, cement, draglucka, fönsterruta, grepe, harts, havre, hink, hästskor, hö, kaffekvarn, kalk, knallhattar, kornischer, lampglas, mandelkross, metspö, nattkärl, ringledning, rågkli, salmiak, skruvmejsel, smörpapper, sotventil, sprutslang, stämjärn, taktegel, tjära, trassel, trådspik, tröskeljärn, ugnsräm och zinkplåt.

Den dyraste artikeln var ett kassaskåp som kostade 228 kronor (med tio procents rabatt).

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 150 kr på bg 5241-0263.